

Developing an attitude scale towards profession of physical education teaching in secondary schools (SASPPET)

Ortaöğretimde beden eğitimi öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeği geliştirilmesi

Mehmet Yanık²
Hatice Çamlıyer³

Abstract

In this study, the profession of teaching physical education for secondary school students is aimed to develop a likert-type attitude scale (SASPPET). The scale consisted 5 likert -type of 25 items at the beginning of the study. The scale was applied for 400 students who randomly selected among the students of the 11th grade Balıkesir Secondary school of the central. At the end of the application the scale was reduced to 18 items. To determine the validity of the scale structure as a result of factor analysis scale factor loads items ranging between 0.35-0.89 was influenced by 3 and the Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) value was 0.890, Barlett test plausibility value was found 0.00 . Calculated for the scale ,reliability, internal consistency coefficient (Cronbach alpha) values were $\alpha=0.93$. The findings indicate that the scale has a valid and reliable structure.

It was concluded that the scale, obtained from these findings, was a valid and reliable scale in

Özet

Bu çalışmada ortaöğretim öğrencileri için beden eğitimi öğretmenliği mesleğine yönelik likert tipi bir tutum ölçeğinin (OBE-ÖYTÖ) geliştirilmesi amaçlanmıştır. Beden eğitimi öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeği 11. sınıf öğrencilerinin görüşleri doğrultusunda geliştirilmiştir. Çalışma başlangıcında ölçek 25 maddeden oluşan 5'li likert tipi bir ölçektir. Ölçek, Balıkesir merkez ortaöğretim okullarından 11. sınıf öğrencileri arasından tesadüfi örneklem yöntemiyle seçilen 400 öğrenciye uygulanmıştır. Uygulama sonunda ölçek 18 maddeye indirilmiştir. Ölçeğin yapı geçerliliğini belirlemek amacıyla yapılan faktör analizi sonucunda Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değerinin 0.890, Barlett testi anlamlılık değeri ise 0.00 bulunmuştur. Ölçek maddeleri faktör yüklerinin 0.35-0.89 arasında değişen 3 faktörden oluştuğu ve ölçeğin güvenilirlik çalışması için hesaplanan iç tutarlık katsayı (Cronbach alpha) değerinin $\alpha=0.93$ olduğu görülmüştür. Bu bulgulardan yola çıkarak elde

¹ This article was presented at the 8th National Congress of Physical Education and Sports, Mersin University, April 25- 27, 2013, Mersin, Turkey.

² Lecturer, Balıkesir University, School of Physical Education and Sport, mehmetyanik10@hotmail.com

³ Prof. Dr., Celal Bayar University, School of Physical Education and Sport, Department of P.E.S, haticcam@gmail.com

measuring the attitude directed at the profession of physical education teaching.

Keywords: Attitude, Profession of Physical Education Teaching, Scale, Validity and Reliability.

[\(Extended English abstract is at the end of this document\)](#)

edilen ölçeğin ortaöğretim öğrencileri için beden eğitimi öğretmenliği mesleğine yönelik tutumu ölçmede geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tutum, Beden Eğitimi Öğretmenliği Mesleği, Ölçek, Geçerlik ve Güvenirlilik.

GİRİŞ

Günümüz toplumlarında eğitim düzeyinin gelişmişlikle paralel olduğu ve bu düzeyin etkisinin birey üzerindeki etkisinin her geçen gün arttığı kabul edilmektedir. İçinde bulunduğumuz çağın gereklerine uyum sağlayan, kendini sürekli geliştirebilen bireylerin yetiştirilmesi de bu anlamda büyük önem arz etmektedir.

Toplumların modern çağda var olan hızlı değişime ayak uydurabilmeleri ancak bireylerini nitelik olarak iyi yetiştirmesiyle mümkün olacaktır. Nitelikli bireylerin yetiştirilmesinde en önemli görev eğitim sistemine düşmektedir. Buna paralel olarak eğitim sistemi içerisindeki aktif uygulayıcı olan öğretmenlerinde alanlarında iyi yetişmiş olması, hedeflenen gelişmeyi gerçekleştirmeyi mümkün kılacaktır. Öğretmenlerin yetiştirilmesi tartışmasız son derecede önemlidir. Daha nitelikli öğretmen yetiştirme arayışı özellikle bunun önemini kavramış gelişmiş ülkelerde sürüp gitmektedir. Bu nedenle öğretmenlerin sorumluluklarını başarı ile yerine getirebilmeleri için sadece mesleki yeterliklerinde değil; mesleki tutumlarının uluslararası standartlara uygun ve en üst düzeyde olması beklenmektedir” (Ataünal, 2003). Bunun için, bu alan içerisinde yetişecek olan öğretmen adaylarının seçiminde de en başta ilgi ve istekli öğrencilerin seçimi bu mesleğin etkinliğini artıracaktır.

Öğretmenlik geçmişi insanlık tarihinin başlangıcına dayanan ve her toplumda öneminin farkında olunan öğretmenlik mesleği, günümüzde de bu önemini halen korumaktadır. Toplumların bu günkü çabaları, gelişen modern bilim çağına ayak uyduracak, toplumun ihtiyaçlarına cevap verebilecek, bilgi ve beceri ile donatılmış öğretmenlerin yetiştirilmesi üzerinedir (Yıldız, 2003).

Öğretmenlik mesleğine verilen değer giderek azaldığı toplumumuzda öğretmenler arasında mesleğe karşı yakınmalar, huzursuzluklar yaygınlaşmaktadır. Öğretmenlik mesleği çekiciliğini yitirmekte ve son tercih edilen meslek haline gelmiştir (MEB, 1982 akt: Akyüz,1993). Ayrıca gelir

düzeyinin ve statüsünün düşük olması sebebiyle öğretmenlik mesleği daha çok orta ve alt gelir grubundan gelen bireyler tarafından tercih edilmektedir (Eskicumalı, 2002). Öğretmenlik mesleği istediği alanda başarılı olamayıp ta en azından öğretmen olayım düşüncesini taşıyan öğrencilerin tercih ettiği bir meslek olmamalıdır.

Öğretmenlik mesleği, öğrencilerin yaşamlarını değiştirip geliştiren, onların toplumun beklentileri doğrultusunda yetişmelerini sağlayan bir meslek olarak yapılması oldukça güç olan ve bu anlamda önemli bir yere sahip olan bir meslektir. Öğretmenlik mesleği doğasında bulunan bu güçlüğü ve saygınlığı sebebiyle önemli bir meslektir. Eğitim sistemi içerisinde öğrenmenin gerçekleşmesinde bilgilere olduğu kadar bu bilgilere öğrencilerin nasıl ulaşacağına, bilgileri günlük yaşama nasıl aktaracağına rehberlik eden öğretmenlerin de belli yeterlikte olması beklenmektedir (Duman,1996; Gürkan ve Gökçe, 1999; Acar, 2005; Arslan, 2010).

Eğitim alanında başarı ifadesiyle genellikle, okulda verilen derslerde geliştirilen ve öğretmenlerce takdir edilen notlarla, test puanlarıyla ya da her ikisi ile belirlenen beceriler veya kazanılan bilgilerin ifadesi olan “Akademik Başarı” kastedilmektedir (Carter ve Good 1973). İnsan doğası gereği, başarıyı tadan ve yakalayan bireyler daha çok çalışmaya motive olmaktadır. Ancak başarı konusunda özgüvenini ve motivasyonunu kaybeden bireyler yetenekleri olsa bile başarısız olurlar (Bandura 1982).Güdüyü etkileyen ve başarıyı getiren tutumdur. Yani başarı, tutum ve güdünün oluşturduğu bir üründür (Yavuz 2004).Bu durum meslek hayatında da önemli bir koşuldur.

Öğretmenliği meslek olarak seçecek olan bireylerin bu mesleğin gerekliliklerini daha etkili biçimde yerine getirebilmelerinin ön koşulu mesleği sevmektir. Bu da öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutumla karşılanabilir. Tutum, bireyi tutum nesnesine karşı davranışlarda bulunmaya eğilimli kılar. Bir bireyin bir nesne ya da uyarana karşı tutumunun ne olduğunu bilmemiz, o uyarana karşı davranışının da ne olacağını tahmin edebilmemizi sağlayacaktır. Bir nesneye yönelik olumlu tutumu olan birey, bu nesneye karşı olumlu davranış sergileme eğiliminde olacaktır. Yine nesneye karşı olumsuz tutum sergileyen bireylerde ise tutum nesnesinden kaçınma, eleştirme, hatta ona zarar verme eğilimi olacaktır (Aydın, 2000).

Tutumların ölçülebilmesi için öncelikle bu kavramın tanımlanabilmesine bağlıdır. Kağıtçıbaşı (1992) tutumu “bireye atfedilen ve onun belli bir nesne, birey ya da belli bir konu ile ilgili duygu, düşünce ve davranışlarını oluşturan eğilimlerdir” diye tanımlarken, Tezbasaran (1997) “Tutum, belirli nesne, durum, kurum ya da diğer insanlara karşı öğrenilmiş, olumlu ya da olumsuz tepkide

bulunma eğilimidir. Bu açıdan bakıldığında ilgilerle tutumlar birbirine benzer. Fakat ilgiler bir bireyin kendi etkinliklerine ilişkin duygu ve tercihleriyle sınırlıdır. Tutumlar ise, örneğin bir ahlaki değer yargısını onaylama ya da onaylamama gibisinden bir davranış eğilimine sahip değildir.” şeklinde tanımlamıştır. Başka bir tanıma göre de tutum, bireyin çevresindeki herhangi olay yada olguya karşı yada kendine karşı oluşturduğu geçmiş deneyim, motivasyon ve bilgilerine dayanarak, zihinsel, duygusal ve davranışsal bir ön eğilimidir (İnceoğlu 2004).

Tutumların ölçülmesi, tutumun fiziksel bir yapısı olmadığından güçtür. Bireylere herhangi bir obje ya da konu ile ilgili tutumları sorulduğunda verilen cevaplar çoğu zaman yüzeysel kalır ya da yanlış ifadelerle cevaplanmaya çalışılır. Bu nedenle tutum ölçekleri, bireylerin bir obje ya da duruma karşı onların düşünceleri, duyguları ve tepki eğilimleri öğrenmek için geliştirilir (Thurstone, 1967; Tavşancıl, 2005).

Ortaöğretim düzeyinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin beden eğitimi öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını ortaya koyan araştırma sayısının azlığı göz önüne alındığında bu araştırmanın sonucunda elde edilecek bulguların ilgili alan yazına önemli katkılar sağlayacağı umulmaktadır. Bu bağlamda; bu araştırmanın amacı ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi öğretmenliğine yönelik tutumlarını ölçmek için likert tipi bir ölçek geliştirmektir.

YÖNTEM

Çalışma beş aşamada gerçekleştirilmiştir. bu aşamalar, madde havuzu oluşturma, uygulama aşaması, yapı geçerliliği tespit aşaması, güvenilirlik hesaplama aşaması, ölçeğe son şeklini verme aşaması olarak adlandırılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini, Balıkesir ili ve ilçelerinde ortaöğretim düzeyinde öğrenim gören öğrenciler, örneklem grubunu ise tesadüfi örneklem metoduna göre seçilen il merkezindeki toplam 10 ortaöğretim kurumunda 2012–2013 eğitim- öğretim yılında öğrenim gören 11. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Burada özellikle 11. sınıf öğrencilerinin araştırma kapsamına alınmasındaki sebep, bu öğrencilerin beden eğitimi öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının diğer sınıflara göre daha objektif olacağı düşüncesinden kaynaklanmıştır.

1. Madde Havuzu Oluşturma Aşamaları: Horowitz ve Bordens (1995)'e göre tutum bireyin insanlar, durumlar ve nesnelere yönelik gösterdiği tepkilerdir. Eğitimde bu tepkileri belirlemek

eğitimin işlevselliğini artıracaktır. Tezbaşaran (1997); tutumların ölçülmesinde bir ölçeğin hazırlanarak mevcut durumun tespitinin izlenen en sık yaklaşım olduğunu belirtmiştir. Bu amaçla; beden eğitimi öğretmenliği mesleğine yönelik tutum ölçeği, ortaöğretim düzeyinde öğrenim gören öğrencilerinin beden eğitimi öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarını tespit etmek amacıyla geliştirilmiş bir ölçektir.

Ölçeğin geliştirilmesi aşamasında öncelikle araştırmacı tarafından benzer türdeki ölçekler incelenerek ilgili literatür taranmıştır. Bu aşamada özellikle Ünlü (2011) tarafından beden eğitimi öğretmenlik mesleğini seçmiş ve bu okullarda eğitim gören öğrenciler ile çalışarak geliştirilmiş olan “Beden Eğitimi Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği” model olarak alınmıştır. Ayrıca öğretmenlik mesleğine yönelik tutumla ilgili daha önceden yapılmış çalışmalar (Aşkar ve Erden, 1987; Çetin, 2006; Özbek, Kahyaoglu ve Özgen, 2007; Temizkan, 2008; Tufan ve Güdek, 2008; Erkuş ve ark., 2000;) incelenmiş, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumla ilgili maddeler listelenmiştir. Bunun yanında Balıkesir ilinde görev yapan toplam 40 beden eğitimi öğretmenine ve yine Balıkesir Üniversitesi Beden Eğitimi Spor Yüksekokulu Beden Eğitimi Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 40 öğretmen adayına “Beden eğitimi öğretmenliği mesleğini seçmenizdeki etki eden faktörler nelerdir?, Beden eğitimi öğretmenliği mesleği size göre nasıl bir meslektir? ve Beden eğitimi öğretmenlik mesleğini kimler seçmelidir? ” şeklinde açık uçlu sorular yöneltilmiş, bu sorulara kompozisyon şeklinde cevap vermeleri sağlanmıştır. Literatürde belirtilen özellikler ve kompozisyon uygulamasının sonuçları araştırmacı tarafından tutum cümlelerine dönüştürülmüş ve listelenmiş, toplam 40 maddenin yer aldığı bir madde havuzu oluşturulmuştur. Ortaya çıkan cümleler beden eğitimi öğretmenliği alanından üç uzmana incelenmiştir. Ayrıca cümlelerin dil bakımından anlaşılabilirliği için Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin görüşlerine başvurulmuştur. Uzman görüşleri ve düzeltmeleri sonucu bazı maddelerin birbirleri ile benzerlik göstermesi, dil ve anlatım bakımında yeterli olmaması gibi sebeplerden dolayı ölçekteki cümle sayısı 25’e indirilmiştir.

2.Uygulama Aşaması: Araştırmada veriler, grup uygulaması şeklinde toplanmıştır. Uygulama Balıkesir İl Milli Eğitim Müdürlüğü izni ve onayı doğrultusunda, ortaöğretim kurumlarında ders saatleri içinde kurum amiri ve dersin yürütücüsünün izni ve yardımıyla yapılmıştır. Veriler toplanırken gönüllülük ilkesi esas alınmış, katılımcılardan kimlik bilgileri istenmemiştir. Katılımcılara öncelikle araştırmanın amacına yönelik kısa bir bilgi verilmiş ve ardından araştırmaya katılmak isteyen katılımcılara ölçekler dağıtılmıştır.

3.Yapı Geçerliliği Tespit Aşaması: Ölçeğin yapı geçerliliğini belirleyebilmek için elde edilen veriler üzerinde açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. Açımlayıcı faktör analizi araştırmacılarca belirlenen maddeler arasından aynı yapıyı ya da niteliği ölçen maddelerin ortaya çıkarılarak gruplanması ve az sayıdaki bu anlamlı üst yapılarla (faktörlere) ölçmenin açıklanmasını amaçlayan bir analiz tekniğidir (Bryman ve Cramer, 1999; Büyüköztürk, 2007; Karagöz ve Kösterelioğlu, 2008). Bu süreçte, Kaiser–Meyer–Olkin (KMO) ve Bartlett Sphericity testi sonuçları, maddelerin ortak faktör varyans değerleri, özdeğer çizgi grafiği, temel bileşenler analiz sonuçları ve yorumlanabilir faktörler elde etmek için “varimax” döndürme tekniği sonuçları incelenmiştir.

4.Güvenilirlik Hesaplama Aşaması: Eğitim araştırmalarında kullanılan ölçeklerin temel problemlerinin başında güvenilirliğinin sağlanıp sağlanmadığı gelmektedir (Reid, 2006). Nitekim ölçek geçerliliğinin ilk şartı güvenilirliğin sağlanmasıdır. Bu aşamada, ölçek güvenilirliğini test etmek amacıyla maddelerin madde-toplam test puanı korelasyonu ve Cronbach-Alfa güvenilirlik kat sayısı değeri hesaplanarak incelenmiştir. Cronbach-Alfa güvenilirlik kat sayısı değeri, ölçeğin test puanları arasındaki iç tutarlılığın bir ölçüsüdür ve 0,70 üzeri değerler test güvenilirliği için yeterli kabul edilmektedir. Madde-toplam test puanı korelasyonu ise madde puanı ile test maddeleri toplam puanı arasındaki ilişkiyi açıklamada kullanılır. Madde-toplam test puanı korelasyonunun yüksek ve pozitif çıkması ölçeğin iç tutarlılığa sahip olduğunu gösterir (Büyüköztürk, 2007).

5.Ölçeğe Son Şeklinin Verilmesi: Elde edilen bulgular ışığında elenen maddeler çıkarılarak ölçeğin son şekli verilmiştir.

BULGULAR VE YORUM

Araştırmada yapılan analizler sonucunda elde edilen bulguları daha anlaşılır bir yapıda sunabilmek için bu bölüm üç başlık altında sunulmuştur:

1. Verilerin faktör analizi için uygunluğunun değerlendirilmesi
2. Taslak ölçeğin yapı geçerliliğinin incelenmesi
3. Taslak ölçeğin güvenilirliğinin incelenmesi

1. Verilerin faktör analizi için uygunluğunun değerlendirilmesi

Örnekleme grubundan elde edilen bulguların faktör analizi için uygunluğu KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) katsayısı ve Bartlett testi ile açıklanabilir (Büyüköztürk, 2007). İlgili literatüre göre Bartlett testi sonucunun anlamlı çıkması ve KMO değerinin 0,50’den büyük çıkması beklenmektedir. KMO değeri

0,60 orta, 0,70 iyi, 0,80 çok iyi, 0,90 mükemmel olarak kabul edilmektedir (Bryman ve Cramer, 1999; Şeker, Deniz ve Görgeç, 2004). Bartlett testi sonucu ve KMO değeri Tablo 1’de sunulmuştur.

Kaiser-Mayer-Olkin (KMO) ve Bartlett's Testi		
Kaiser-Mayer-Olkin (KMO) Örneklem Ölçüm Değer Yeterliği		,890
Bartlett Testi	Ki-Kare Değeri	7650,796
	df	153
	Sig.	,000
Tablo 1 : Verilerin Faktör Analizi İçin Uygunluğunun İncelenmesi		

Tablo 1’de görüldüğü üzere KMO katsayısının 0,890 çıkması örneklem büyüklüğünün mükemmel olduğunu ve Bartlett testi sonucunun ölçek maddeleri arasındaki korelasyonun varlığını ortaya koyması, elde edilen veri setinin açımlayıcı faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir. Bartlett testi değişkenler arasında yeterli düzeyde bir ilişki olup olmadığını gösterir. 0,05 anlamlılık derecesinden daha küçük bir p değeri bulunması, değişkenler arasında faktör analizi yapmaya yeterli bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır.

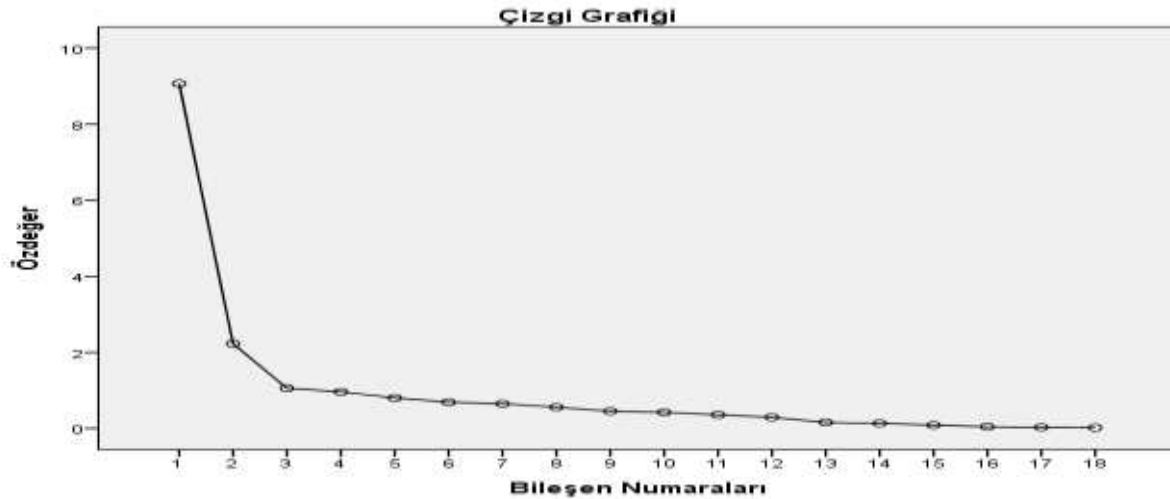
2. Taslak ölçeğin yapı geçerliliğinin incelenmesi

Ölçeğin yapı geçerliliğini ortaya koymak amacıyla ölçek formunda yer alan 25 madde madde-toplam test puanı korelasyon hesaplamasından sonra korelasyon katsayıları .20' nin altında kalan maddeler çıkarılmıştır. Kalan 18 madde için faktör analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda; *Anti-İmage Correlasyon* matrisi çıktısı incelendiğinde soruların aldığı değerlerin 0,50' nin altına inmediği görülmüştür (Durmuş ve ark.,2011). Faktör analizinde 18 madde için varimax döndürme tekniği sonrası madde yük değerleri incelendiğinde maddelerin birden fazla faktörde, 0.10'dan daha az bir farkla yer alan ve binişik maddeler olarak değerlendirilebilecek ve ölçekten çıkarılacak bir maddeye rastlanmamıştır (Büyüköztürk, 2007). Sonuçta ölçeğin 18 maddeden oluştuğu tespit edilerek ölçek bileşenlerini belirlemek üzere aşağıdaki adımlar izlenmiştir:

- Faktör sayısını belirleme
- Faktör değişkenlerini belirleme
- Faktörleri isimlendirme

2.1. Faktör sayısının belirlenmesi

Maddeler arasındaki ilişkileri ortaya koyabilecek faktör sayısını belirlemek için özdeğer ve çizgi grafiğinin incelenmesinden (Büyüköztürk, 2007; Karagöz ve Kösterelioğlu, 2008) 18 madde için elde edilen çizgi grafiği Şekil 1’de görüldüğü gibidir.

Şekil 1: Faktör Sayısını Gösterir Çizgi Grafiği

Çizgi grafiğinin maddelerin öz değerlerinin birleştirilmesi sonucunda elde edildiğini, bu nedenle grafikte görülebilecek hızlı düşüşlerin (kırılma noktalarının) faktör sayısını vereceğini belirtmektedir (Bryman ve Cramer ,1999; Büyüköztürk, 2007). Çizgi grafiği incelendiğinde yüksek ivmeli hızlı düşüşlerin yaşandığı bileşenlerin 1, 2 ve 3 numaralı faktörler olduğu, 4 numaralı faktörden itibaren grafiğin yatay bir görünüm aldığı anlaşılmaktadır. Buna göre ölçeğin içerdiği anlamlı faktör sayısının 3 olduğu açıktır.

Öz değeri 1 veya 1’den büyük olan faktörlerin önemli faktör olarak nitelendirilmesi gerekir (Bryman ve Cramer ,1999). Bu çerçevede, çalışma kapsamında öz değeri 1’den büyük olan üç faktör olduğu tespit edilmiştir.

Toplam Açıklanan Varyans									
Bileşen	Başlangıç Özdeğerleri			Karesel Yüklerin Çıkarım Toplamları			Karesel Yüklerin Rotasyon Toplamları		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	9,067	50,372	50,372	9,067	50,372	50,372	5,778	32,102	32,102
2	2,226	12,369	62,741	2,226	12,369	62,741	3,421	19,005	51,107
3	1,057	5,874	68,615	1,057	5,874	68,615	3,151	17,508	68,615

Extraction Method: Temel Bileşen Analizi

Sosyal bilimlerde yürütülen çalışmalarda toplam varyans oranının % 40 ile % 60 arasında değer alması ölçeğin faktör yapısının güçlülüğüne işaret etmektedir (Tavşancıl, 2005). Bu durum ölçeğin toplam varyans oranının yeterli bir değere sahip olduğunu göstermektedir. İlk faktörün tek başına % 40 ile % 60 değer aralığında olması, ölçeğin tek faktörlü yapıda olduğunu ön plana çıkarmaktadır. Ancak mesleğe karşı tutum özelliklerinin bilişsel ve davranışsal boyutları da iç içe sunması, geliştirilecek ölçeklerin çok boyutlu yapıya sahip olmaları gerektiğini gösterir.

2.2.Faktör değişkenlerinin belirlenmesi

Ölçeğe ait faktör sayısı belirlendikten sonra değişkenlerin (maddelerin) faktörlere dağılımı belirlenmiştir. Değişkenlerin hangi faktörle en güçlü korelasyonu olduğunu tespit edebilmek için yorumlama kolaylığı ve kullanım sıklığı nedenleriyle dikey (orthogonal) döndürme yöntemlerinden varimax kullanılmıştır. Elde edilen dönüşümlü faktör yükleri ve yürütülen analiz sürecini daha anlaşılır hale getirmek için faktör yük değerleri Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2: OBEÖYTÖ’nün Açıklayıcı Faktör Analizi ve Güvenirlik Analizi Sonuçları

Ölçek Alt Faktörleri

	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Toplam -Madde Korelasyon Katsayıları
Beden Eğitimi öğretmenliği diğer öğretmenlik branşlarına göre bedenen daha aktif olmayı gerektiren bir meslektir.	,893			,738
İleride Beden Eğitimi Öğretmeni olma düşüncesi bana cazip geliyor.	,887			,734
Benim için idealimdeki meslek Beden Eğitimi Öğretmenliğidir.	,842			,754
Beden Eğitimi öğretmenlik mesleğini yaparken aynı zamanda daha sağlıklı olurum.	,834			,710
Beden eğitimi öğretmenliği mesleğinin diğer branş öğretmenlikleri kadar önemi yoktur.	,809			,624
Başka bir bölüm kazanamazsam Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümünü okuyabilirim.	,779			,705
Her zaman sporla iç içe olduğumdan Beden eğitimi öğretmenlik mesleğini seviyorum	,728			,696
Beden Eğitimi ve spordan çok zevk aldığım için bu mesleği seçerim.	,579			,643
Beden Eğitimi Öğretmenliğinin toplumda bana değer verilip saygınlık kazandıracağına inanıyorum		,889		,558

Beden Eğitimi öğretmenlik mesleği iş imkanı fazla olan bir meslektir.		,888		,560
Beden Eğitimi öğretmenlik mesleğinin toplumda önemli bir saygınlığı vardır		,727		,441
Beden Eğitimi Öğretmenliğinin çalışma koşulları bana çekici geliyor		,544		,538
Beden Eğitimi öğretmenliğinden alacağım hazzın, manevi doyumun bana bu mesleğin tüm zorluklarını unutturacağına inanıyorum		,509		,643
Bir meslek tercih etme durumunda olanlara Beden Eğitimi öğretmenliğini tavsiye ederim.		,357		,239
Beden Eğitimi Öğretmenliğine karşı özel bir yeteneğim olduğu kanısındayım			,837	,719
Beden Eğitimi Öğretmenliği kişiliğime çok uygun bir meslektir.			,822	,639
İleride daha çok gelir getiren bir iş fırsatı bulsam bile yine de Beden Eğitimi öğretmenliğinden vazgeçmem.			,631	,589
İleride Beden Eğitimi Öğretmenlik mesleğini en iyi şekilde yürütebileceğime inanıyorum			,520	,725

Tablo 3: Ölçeğin Alt Boyut Ve Cronbach alpha(α) Güvenilirliği

Cronbach Alfa	
Faktör 1 (İlgi)	,947
Faktör 2 (Beklenti)	,824
Faktör 3 (Güven)	,852
Tüm ölçek için güvenilirlik katsayısı	,939

2.3.Faktörlerin İsimlendirilmesi

Faktörlerde toplanan ölçek maddelerinin içeriklerine göre ölçek boyutları aşağıdaki gibi adlandırılmıştır.

Birinci faktör: İlgi: Mesleğe karşı duyulan ilgi boyutu.

İkinci faktör: Beklenti: Meslekten beklenti boyutu.

Üçüncü faktör: Güven: Mesleğe karşı duyulan güven boyutu olarak isimlendirilmiştir

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışma kapsamında ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını belirlemeye yönelik likert tipi bir tutum ölçeği geliştirilmiş ve ölçeğin geçerlik ve güvenilirliğine ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Elde edilen bulgular öğrencilerin beden eğitimi öğretmenlik mesleğine yönelik olan tutumlarını belirlemede ölçeğin uygun niteliklere sahip olduğunu göstermektedir. Ölçek 18 maddeden oluşmaktadır. Yapılan döndürülmüş temel bileşenler analizi sonucunda 3 alt boyuttan oluşan bir yapıya ulaşılmıştır. Bu faktörler, araştırmacılar tarafından beden eğitimi öğretmenlik mesleğine karşı duyulan ilgi boyutu, meslekten beklenti boyutu ve mesleğe karşı duyulan güven boyutu olarak isimlendirilmiştir. Ölçeğin toplamına ait güvenilirlik katsayısı 0,939 olarak bulunmuştur.

Öğrencilerin beden eğitimi öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının yüksekliğinin mesleki başarıyı artıracaklarını düşündürmektedir (Pehlivan,2010). Sonuç olarak, eğitim sürecinde mesleğe yönelik tutumun önemi göz önünde bulundurulduğunda bu özelliklerin ölçülmesine ilişkin ölçeklerin geliştirilmesi büyük önem taşır. Bu çalışmada literatürde eğitimle ilişkili olduğu öne sürülen tutum üzerinde çalışılmış ve Beden eğitimi öğretmenlik mesleğine yönelik bir tutum ölçeği geliştirilmiştir. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirliğine ait bulgular, liselerde öğrenim gören öğrencilerin ilgili özelliğe ilişkin tutumlarını belirlemek üzere kullanılabilir nitelikte olduğunu göstermektedir. Ölçeğin geliştirilmesi liselerde öğrenim gören öğrenciler üzerinde olduğu için ölçek bunun dışındaki gruplarda kullanılacaksa, o gruplar üzerinden elde edilecek verilerle tekrardan geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmalıdır. Ayrıca bu çalışmada çeşitliliği sağlamak amacıyla, Balıkesir il merkezinde farklı öğrenci profillerine sahip 10 lise ve bu liselerde öğrenim gören öğrenciler üzerinde çalışılmıştır. Bu yönüyle farklı bölgelerde lise düzeyinde öğrenim gören lise öğrencileri üzerinde uygulandığında ölçeğin geçerlik ve güvenilirliğine ilişkin benzer bulgulara ulaşılabileceği düşünülmektedir.

Öneriler

Doğru seçilmeyen bir meslek beraberinde başarısızlığı getirecektir. Meslek seçiminde ön koşul mesleğe karşı olumlu tutum geliştirmektir. Eğitimde duyuşsal özelliklerin önemi göz önünde bulundurulduğunda bu özelliklerin ölçülmesine ilişkin ölçeklerin geliştirilmesi ve bu özelliklerin doğru olarak ölçülmesi büyük önem taşır.

Bu çalışma kapsamında geliştirilen ölçeğin, ortaöğretim öğrencilerin beden eğitimi öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını belirlemede etkin bir veri toplama aracı olacağı düşünülmekte ve önerilmektedir. Ölçek ortaöğretim öğrencileri ve beden eğitimi öğretmeni adaylarına yönelik olarak çalışan alan uzmanları tarafından kullanılabilir Ayrıca ölçeğin biçimsel formatının kendine has bir yapı ortaya koyması nedeniyle, yapılması planlanan araştırmalarda bu tür bir ölçek kullanımının olumlu ve olumsuz yanlarının araştırılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

1. Acar, F. (2005). Eğitim Fakültelerinin Sınıf Öğretmenliği Programından Mezun Olan Öğretmenlerin Türkçe, Sosyal Bilgiler, Matematik ve Fen Bilgisi Alan Öğretimi Yeterliklerinin Belirlenmesi Ve Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı, Ankara
2. Arslan, H. (2010). Bilgi Üretim ve Yayma Mekânı Okullar ve Öğretmen Yetiştirme. *Öğretmen Dünyası*. Sayı:361, 13-17.
3. Aşkar, P. ve Erden, M. (1987). Öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumları. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 121, 8-11.
4. Ataunal, A. (2003). Niçin ve Nasıl Bir Öğretmen. Milli Eğitim Vakfı Yay., Ankara.
5. Aydın, O. (2000). Davranış Bilimlerine Giriş. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları No: 1027.332.
6. Bandura A. (1982) Self-efficacy mechanism in human agency. *American Psychologist*, 37(2): 122-47.
7. Bryman, A. & Cramer, D. (1999). *Quantitative Data Analysis with SPSS Release 8 for Windows*, London and New York, Taylor & Francis e-Library, Routledge.
8. Büyüköztürk, Ş. (2007). *Sosyal Bilimler için Veri Analizi El Kitabı*, 7. baskı, Pegem A Yayıncılık. Ankara
9. Carter V, Good E. (1973) *Dictionary of Education*. 4nd ed, New York, McGraw Hill Book Company,
10. Çetin, Ş. (2006). Öğretmenlik mesleği tutum ölçeğinin geliştirilmesi (geçerlik ve güvenirlik çalışması). *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 28-37.
11. Duman, T. (1996). Gsmail Hakkı Baltacı'ya Göre Öğretmen. *Çağdaş Eğitim Dergisi*. Sayı:226, (21) , 7-9
12. Durmuş,B.,Yurtkoru,E.S.ve Çinko,M.(2011). *Sosyal Bilimlerde SPSS'le Veri Analizi*, 4. Baskı, Beta Basım Yayım. İstanbul
13. Erkuş, A., Sanlı, N., Bağlı, M. T. ve Güven, K. (2000). Öğretmenliğe ilişkin tutum ölçeği geliştirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 25 (116), 27-33.
14. Eskicumalı, A.(2002). Eğitim, Öğretim ve Öğretmenlik Mesleği. Ö.Y(Editör), *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, PegemA Yay., Ankara.
15. Gürkan, T. Gökçe, E. (1999). *Türkiyede ve Çeşitli Ülkelerde İlköğretim*. Siyasal Kitabevi. Ankara.
16. Horowitz, I. A. & Bordens, K. S. (1995). *Social Psychology*. London: Mayfield Publishing Company. p.234
17. İnceoğlu M.(2004). *Tutum, Algı, İletişim*. Ankara, Kesit Tanıtım Ltd. Şti, 19.
18. Kağıtçıbaşı, Ç.(1992). *İnsan ve insanlar*. İstanbul: Evrim Basım Yayım
19. Meb.(1982). Akyüz Y. *Türk Eğitim Tarihi, Kültür Koleji Yay.* 1993, İstanbul.

20. Karagöz, Y. & Kösterelioğlu, İ. (2008). İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeğinin Faktör Analizi Metodu ile Geliştirilmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21, 81-98.
21. Özbek, R., Kahyaoglu, M. ve Özgen, N. (2007). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, IX (2), 221-232.
22. Pehlivan, Z. (2010). Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Fiziksel Benlik Algıları ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Analizi, *Eğitim ve Bilim 2010*, Cilt 35, Sayı 156
23. Reid, N. (2006). Thoughts on attitude measurement. *Research in Science & Technological Education*. 24(1), 3-27.
24. Şeker, H., Deniz, S. & Görgeç, İ. (2004). Öğretmen yeterlikleri ölçeği. *Milli Eğitim Dergisi*, 164, 105-118.
25. Tavşancıl, E. (2005). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*. Ankara. Nobel Yayıncılık.
26. Temizkan, M. (2008). Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerine bir araştırma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6 (3), 461-486.
27. Tezbaşaran, A. A. (1997). Liket tipi ölçek geliştirme kılavuzu. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
28. Tufan, E. ve Güdek, B. (2008). Müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6 (1), 25-40.
29. Thurstone, L. L. (1967). *Attitudes Can Be Measured, Readings In Attitude Theory and Measurement*. Ed: Martin Fishbein. New York: John Wiley & Sons, Inc.
30. Ünlü, H. (2011). Beden Eğitimi Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği (BEÖYTÖ) Geliştirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*.(4).Güz. s.2005-2020
31. Yavuz, B. (2004) The relationship between the attitudes of prospective teachers of English towards English and towards being a teacher. İzmir, Dokuz Eylül Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi,
32. Yıldız, K. (2003). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. Ankara: Öğreti, Pegem Yayınları.

Extended English Abstract

In societies today, it is accepted that the level of education is in line with the development and its impact on individuals increases with each passing day. In this sense, upbringing individuals that improve themselves continuously and adapt to the requirements of the current era is of great importance.

Keeping pace with the rapid changes in the modern era will only be possible to upbringing the individuals in societies qualitatively. The educational system has the most important task in upbringing the qualified individuals. In parallel, achieving the targeted development will be possible with well-educated teachers, which are active participants in the educational system. Inarguably, teacher training is extremely important. The quest for training better qualified teachers lingers on especially in developed countries, which have realized its importance. Therefore, for teachers to fulfill their responsibilities with success, not only their professional competencies, but also their professional attitudes are expected to be of the highest level and complied with the international standards" (Ataunal, 2003). For this purpose, selection of enthusiastic and pertinent students first and foremost in the selection of teacher candidates who will be trained in this field will increase the effectiveness of this profession.

The teaching profession, which has its roots on the beginning of human history and its importance has been respected in every society today, is still important. Efforts of communities today are on

training teachers that will have knowledge and skills to adapt to the era of advanced modern science and meet the needs of society (Yildiz, 2003).

Complaints and uneasiness against this profession become widespread among teachers in our society where the value attached to the teaching profession decreased gradually. The teaching profession has been losing its attractiveness, and has become a profession of last preference (Ministry of National Education, 1982, by: Akyuz, 1993). Moreover, due to the low level of income and status, the teaching profession has been preferred by individuals from the middle and lower income groups mostly (Eskicumali, 2002). The teaching profession should be a profession that preferred by students who were unsuccessful in their desired fields and considered to be teacher as a last resort.

Teaching profession is hard to perform as a profession that change and improves the lives of students, and raises them in line with the expectations of society, and has an important role in this regard. The teaching profession is important due to its inherent difficulties and prestige. Teachers that guide students to knowledge, as well as to the means to reach and use the knowledge in everyday life, should also have a particular competency in order to achieve learning in the education system. (Duman, 1996, Gurkan and Gokce, 1999, Acar, 2005, Arslan, 2010).

The "Academic Success" is meant with the words of success in the educational field usually, which is the result of the skills or knowledge gained in school classes by scores deemed appropriate by teachers or test scores or by both (Carter and Good 1973). Because of the Human nature, individuals who taste and achieve success are motivated to work harder. However, individuals that lost their self-confidence and motivation to success fail, even if they have capabilities (Bandura 1982). What affects the motivation and brings success is the attitude. That is to say, success is a product created by the attitude and motive (Yavuz 2004). This is an essential requirement in professional life.

Loving the profession is a prerequisite for individuals who choose teaching as a profession, in order to be able to fulfill the requirements of this profession more effectively. And this can be achieved by a positive attitude towards the teaching profession. Attitude makes individuals to have tendency to behave in accordance with the attitude object. Knowing individuals' attitude towards an object or stimulus will enable us to predict what their behavior will be against the stimuli. Individuals who have a positive attitude towards an object will tend to exhibit a positive behavior for that object. Similarly, individuals who are exhibiting a negative attitude towards the object will have a tendency to avoid, criticize even damage that attitude object (Aydin, 2000).

In order to measure the attitudes, this concept should be identified first. Kagitcibasi (1992) defines the attitude as "tendencies that make up feelings, thoughts and behaviors attributed to the individual on a particular object, person or subject", whereas Tezbasaran (1997) has argued that "Attitude is a tendency to exhibit a positive or negative learned reaction towards a certain object, situation, institution or other people. From this point of view, interests and attitudes are similar. However, interests are limited with the feelings and preferences of individuals on their own activities. Attitudes, however, should have a behavior tendency such as approval or disapproval of a moral value judgment." According to another definition, attitude is a mental, emotional and behavioral pre-tendency exhibited to any event or phenomenon around the individual or to himself, based on past experience, motivation and information (Inceoglu 2004).

Measurement of attitudes is difficult, since the attitude has no physical structure. When individuals are asked about their attitudes on any object or subject, the answers given become superficial or are answered by wrong expressions most of the time. Therefore, attitude scales are developed in order to measure individuals' thoughts, feelings and reaction tendencies on an object or a particular circumstance (Thurstone, 1967, Tavsancil, 2005).

Given the small number of researches revealing attitudes towards the physical-education teaching profession of secondary education students, the findings obtained from this study are expected to provide important contributions to the literature of the related field. In this context, the aim of this research is to develop a Likert-type scale in order to measure the attitudes of students studying in secondary schools towards physical education teaching.